
Shri Hayagriva Panjaram 2

श्रीहयग्रीवपञ्जरम् २

Document Information

Text title : hayagrIvapanjaram 2

File name : hayagrIvapanjaram2.itx

Category : vishhnu, panjara, vishnu

Location : doc_vishhnu

Proofread by : PSA Easwaran psawaswaran

Description/comments : Edited by S. V. Radhakrishna Shastriji, Naradapurana.

Acknowledge-Permission: Mahaperiaval Trust

Latest update : February 2, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీహయగ్రీవపంజరమ్ ౨

దుగ్ధాబ్ధీన్దుహరాద్రికున్దవపుషం రక్తామ్బుజాక్షం హరిం
రాకాపూర్ణశశాంకబిమ్బవిలసచ్చుభ్రాజ్జపీఠస్థితమ్ |
హేషావేదఘనధ్వనధ్వనిరవం బాలార్కరక్తామ్బరం
ముద్రాపుస్తకశఙ్ఖచక్రవిలసద్బాహుం భజేఽశ్వాననమ్ || ౧ ||

ప్రణమ్య శిరసా దేవం నారాయణమశేషగమ్ |
రమావక్షోజకస్తూరీపంజ్కముద్రితవక్షనమ్ || ౨ ||

సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః పారాశర్యస్తపోధనః |
హితాయ సర్వజగతాం నారదం మునిమబ్రవీత్ || ౩ ||

నాదవిద్యావిశేషజ్ఞం కర్పూరధవలాకృతిమ్ |
మహతీనాదసన్తుష్టమానసం మహితం పరమ్ || ౪ ||

హిరణ్యగర్భసమ్భూతం హిరణ్యాక్షారినేవినమ్ |
పుణ్యరాశిం పురాణజ్ఞం పావనీకృతదిక్తటమ్ || ౫ ||

వ్యాస ఉవాచ-
దేవర్షే నారద శ్రీమన్ సాక్షాద్బ్రహ్మోఙ్గసమ్భవ |
భవానశేషవిజ్ఞానపారగస్తపసాం నిధిః || ౬ ||

వేదాన్తపారగస్సర్వశాస్త్రార్థప్రతిభోజ్ఞ్వలః |
పరబ్రహ్మణీ నిష్ఠాతస్సచ్చిదానన్దవిగ్రహః || ౭ ||

జగద్ధితాయ జనితస్సాక్షాదివ చతుర్ముఖః |
హన్యన్తే భవతా దైత్యాః దైత్యారిభుజవిక్రమైః || ౮ ||

లోకానుగ్రహకర్తా త్వం త్రైలోక్యం తద్వదానఘ |
మనుష్యాః ఋషయో దేవాః త్వయ్యేవ పరిసత్తమ || ౯ ||

కర్తా త్వం లోకకార్యాణాం పరత్ర పరినిష్ఠితః |
పృచ్ఛామి త్వామశేషజ్ఞ నిదానం సర్వసమ్పదామ్ || ౧౦ ||

సర్వసంసారనిర్ముక్తం ఆపద్భుం శాస్తమానసమ్ ।
 యత్సర్వలోకహితకృత్ యత్ప్రశంసన్తి యోగినః ॥ ౧౧॥
 యతశ్చరాచరం విశ్వం ధృతం యేన మహామునే ।
 స్పృహయన్మ్యన్నతప్రాప్తిం యస్మిన్బ్రహ్మాదిదేవతాః ॥ ౧౨॥
 నిర్మాణావనసంహారా యతో విశ్వస్య సత్తమ ।
 యస్య ప్రభావాద్బ్రహ్మాద్యాః లభన్తే వాఙ్మతం ఫలమ్ ॥ ౧౩॥
 దారిద్ర్యనాశో జాయేత యస్మిన్మృతిపథం గతే ।
 వివక్షితార్థనిర్వాహో మురవాన్నిస్సరతే చ గీః ॥ ౧౪॥
 నృపాణాం రాజ్యహీనానాం యేన రాజ్యం భవిష్యతి ।
 ఆపుత్రః పుత్రవాన్ యేన వన్ధ్యా పుత్రవతీ భవేత్ ॥ ౧౫॥
 శత్రూణామచిరాన్నాశో జ్ఞానం జ్ఞానేఘ్ననామపి ।
 చతుర్వర్గఫలం యస్య జపాద్భవతి సువ్రత ॥ ౧౬॥
 భూతప్రేతపిశాచాద్యాః యక్షరాక్షసపన్నగాః ।
 జ్వరాదివాతరోగాశ్చ యస్య స్మరణమాత్రతః ॥ ౧౭॥
 ముచ్యన్తేఽరివలశార్ధూల యద్వాఖిలజగద్ధితమ్ ।
 తదేతదితి నిశ్చిత్స్య బ్రూహి మే సకలం గురో ॥ ౧౮॥
 ఇత్యుక్తన్తేన మునినా వ్యాసేనామితతేజసా ।
 బద్ధాజ్ఞులిపుటో భూత్వా సాదరం వైణికో మునిః ॥ ౧౯॥
 నమస్కృత్య జగన్మూలం లక్ష్మీకాన్తం పరాత్పరమ్ ।
 నమోవాక్యైః పురశ్చక్రే మన్తేణానేన విష్ణవే ॥ ౨౦
 ఓఙ్కారోద్గీఢరూపాయ ఋగ్యజస్సామమూర్తయే ।
 నమో హయోత్తమాణ్గాయ వాఙ్మతార్థం ప్రయచ్ఛ మే ॥ ౨౧॥
 అజ్ఞానతిమిరం ఛిన్ది జ్ఞానమాశు ప్రయచ్ఛ మే ।
 దేహి మే సమ్పదం దేవ హయశీర్ష నమోఽస్తు తే ॥ ౨౨॥
 భూతప్రేతపిశాచాదీన్ ఛిన్ది దేవ జనార్దన ।
 జ్వరాదీన్సకలాన్ రోగాన్ నాశయాశు రమాపతే ॥ ౨౩॥
 దారిద్ర్యం సకలం ఛిన్ది కురు సౌభాగ్యభాజనమ్ ।
 శత్రూన్నాశయ దేవేశ హయశీర్ష నమోఽస్తు తే ॥ ౨౪॥

మేధాం విద్యాం బలం ప్రజ్ఞాం సమ్మదం పుత్రపౌత్రకాన్ |
దేహి మే సకలం దేవ హయశీర్ష నమోఽస్తు తే || ౨౫||

కర్కోటకముఖాన్ సర్పాన్ సవిషాన్విలయం నయ |
అమృతం కురు మాం దేవ హయశీర్ష నమోఽస్తు తే || ౨౬||

స్త్రీవశ్యం జనవశ్యం చ రాజవశ్యం పరాత్పరమ్ |
కురు దేవాఙ్గానావృన్దనేవ్యమానపదామ్బుజ || ౨౭||

హంసాయ పరమేశాయ చన్ద్రమణ్డలవాసినే |
నమో హయోత్తమాఙ్గాయ వాఙ్చితార్థం ప్రయచ్ఛ మే || ౨౮||

ఋయజస్సామరూపాయ ఋతాయ మహసే నమః |
ఋక్షేశ బిమ్బమధ్యస్థరాజీవాసనభాజినే || ౨౯||

వేదవేదాన్తవేద్యాయ వేదాహరణకర్మణే |
వాదాహవ మహాబాహో భ్రంశినే బ్రహ్మణే నమః || ౩౦||

ప్రజ్ఞాప్రదాయినే నిత్యం భజతాం భావితాత్మనామ్ |
ప్రణవోద్గీఢవపుషే ప్రణతిం ప్రతిపాదయే || ౩౧||

మన్దారకున్దస్పటికమహానీయోరువక్షసే |
మనీషాప్రదదేవాయ మహాశ్వశిరసే నమః || ౩౨||

ఇతి ద్వాదశమస్త్రైణ నమస్కృత్య జనార్దనమ్ |
ప్రాహ ప్రసన్నవదనః పారాశర్యమనిన్దితమ్ || ౩౩||

నారద ఉవాచ |
సాధు సాధు త్వయా పృష్టః మునే సత్యవతీసుత |

కృత్స్నాద్వరాత్సముద్ధత్య విలోక్య నిఖిలాగమాన్ || ౩౪||

సంశోధ్య సర్వశాస్త్రాణి సమాలోక్యేతిహాసకాన్ |
పురాణమన్తశాస్త్రాణి మఢిత్యా దర్శనాన్యపి || ౩౫||

సర్వతస్సానముద్ధృత్య తవ వక్ష్యే యథార్థతః |
అవధానే మనః కృత్వా శృణు సత్యవతీసుత || ౩౬||

అశేషలోకహితకృదజ్ఞానతిమిరాపహమ్ |
అణిమాదిగుణోపేతం హయగ్రీవస్య పఞ్జరమ్ || ౩౭||

అర్చ్యం బ్రహ్మాదిభిర్దేవైరనన్తాద్వైతకారణమ్ ।
 ఉపాస్యమానం సతతం ఉమాజానిముఖైస్సురైః ॥ ౩౮॥
 బ్రహ్మహత్యాదిపాపఘ్నమపూర్వఫలదాయకమ్ ।
 సారస్వతాదిసంసృష్టకారణం కవితావహమ్ ॥ ౩౯॥
 సజ్జీతవిద్యానిలయం శ్రుతిదం పుత్రదాయకమ్ ।
 కిముచ్యతే మహాభాగ ప్రభావస్తస్య శాశ్వతః ॥ ౪౦॥
 యస్య ప్రభావాద్బ్రహ్మోపి బ్రహ్మత్వమగమత్పురా ।
 శమ్భుశ్శమ్భుత్వమాపన్నః శక్రశ్శక్రత్వమాగతః ॥ ౪౧॥
 జప్త్వా యక్షేశతాం ప్రాప్తః కుబేరః పఞ్జరోత్తమమ్ ।
 జప్త్వా బృహస్పతిస్సమ్యగ్ధయగ్రీవస్య పఞ్జరమ్ ॥ ౪౨॥
 హయగ్రీవప్రసాదేన వాచస్పత్యమవాప్తవాన్ ।
 ప్రాచీదిక్పాలతాం యాతః శ్రుత్వేదం పఞ్జరం పురా ॥ ౪౩॥
 అస్మాదన్యైః పి దిక్పాలా తత్తత్థానం గతా ధ్రువమ్ ।
 లభ్యోపదేశం గిరిరాట్సైనాపత్యం గతో గుహః ॥ ౪౪॥
 సర్వక్షత్రవధం చక్రే రామశ్చాస్య జపాన్మునే ।
 రాజా బభూవ సర్వేషాం శశాంకైఃస్య ప్రభావతః ॥ ౪౫॥
 సూర్యస్తేజస్వితాం ప్రాప్తో లభ్యేదం బ్రహ్మణోఽన్తికాత్ ।
 శుక్రస్య కవితాసిద్ధిం ప్రాయచ్ఛచ్ఛన్త్యశేరవరః ॥ ౪౬॥
 ప్రహ్లాదోఽస్య జపాదేవ తీర్త్వా బాధామహామ్బుధిమ్ ।
 భక్త్యా పరమయా యుక్తః కైవల్యం పరమం యయౌ ॥ ౪౭॥
 ధర్మరాజ ఇతి ఖ్యాతిం యమోఽపి గతవాన్ ధ్రువమ్ ।
 రామో దదాతి సర్వేభ్యో జపాత్సకలసమ్పదః ॥ ౪౮॥
 ఏతత్పఞ్జరమాహాత్మ్యం అనుభూయోర్వశీ చిరమ్ ।
 ఖ్యాతిం జగామ వేదేషు బుధపుత్రః పురూరవాః ॥ ౪౯॥
 లభ్యేదం పఞ్జరప్రాప్తిం ముక్తిం సమ్మానతో జపాత్ ।
 ధర్మార్థకామమోక్షాణామిదమేవ పరాయణమ్ ॥ ౫౦॥
 పురా సర్వాసు విద్యాసు నష్టాసు ప్రలయే మునే ।

నారాయణో జగత్కర్తా రమాశ్రితభుజాన్తరః ॥ ౫౧॥

నిఃస్వాధ్యాయవషట్కారం స్వధాస్వాహోవివర్జితమ్ ।
విలోక్య భువనం కృతస్నం కిమితి వ్యాకులోఽభవత్ ॥ ౫౨॥

అన్వీక్ష్య వేదశాస్త్రాణి నావశ్యత్కిమపి ప్రభుః ।
హయగ్రీవతనుం ప్రాప్య సచ్ఛిత్సుఖమయీం తతః ॥ ౫౩॥

నిష్కలఙ్కశశిచ్ఛాయాం నిర్నిధ్రకమలేక్షణామ్ ।
నిత్యామచిన్త్యవిభవాం నీరాజితపదాం సురైః ॥ ౫౪॥

చన్ద్రమపడలమధ్యస్థపుణ్డరీకనిషేదుషీమ్ ।
శఙ్ఖచక్రాక్షవలయపుస్తకోఙ్జ్వలబాహుకామ్ ॥ ౫౫॥

పూరయిత్రీం జగత్కృతస్నం ప్రభయా దేహజాతయా ।
ఋషిభిః ప్రాక్షనైర్ధ్యయాం జ్ఞానవిజ్ఞానపూరితామ్ ॥ ౫౬॥

మనోవాగ్విషయాతీతామాగమాన్తనివాసిసీమ్ ।
శోకాత్తిర్త్వా గుణోన్ముక్తామవస్థాత్రయవర్జితామ్ ॥ ౫౭॥

సమ్యగ్వీరాసనాసీనస్సాక్షాచ్ఛిన్మాత్రవిగ్రహాః ।
అధ్యాసీత్పఞ్జరం స్వీయం వేదసారమచిన్తయన్ ॥ ౫౮॥

అష్టవారమిదం బ్రహ్మన్నష్టావింశతినఙ్గ్యయా ।
ఆవర్తయన్ దదర్శాగ్రే ప్రణవం పఞ్జరోద్భవమ్ ॥ ౫౯॥

గాయత్రీ ప్రణవాఙ్జ్ఞే తతస్సాఙ్గాదయో ముఖాః ।
స్మృతయశ్చ పురాణాని సేతిహాసాని సత్తమ ॥ ౬౦॥

తస్మాదశేషవిద్యానాం నిదానమిదమిష్యతే ।
ఉపాదిశద్ధిరీశాయ హయగ్రీవస్య పఞ్జరమ్ ॥ ౬౧॥

అస్మాదవాప్తవానేతద్బ్రహ్మ లోకపితామహాః ।
బ్రహ్మ ముసీనాం సర్వేషాం గుహ్యం చోపాదిశత్స్వయమ్ ॥ ౬౨॥

అహమిన్ద్రాదిదేవానాం తత్తత్థానప్రసిద్ధయే ।
ఉపదేశం తవాప్యధ్య దాస్యామి నియతవ్రత ॥ ౬౩॥

త్వయా సర్వేషు లోకేషు ఖ్యాతిమేతద్గమిష్యతి ।
శతాయాగురుభక్తాయ చలాయానాత్మవేదినే ॥ ౬౪॥

కృతఘ్నాయాభిశప్తాయ కులఘ్నాయాకృతాత్మనే
 కథఞ్చిదపి నో దద్యాద్ధయగ్రీవస్య పజ్జారమ్ || ౬౫ ||
 ఆస్య స్మరణమాత్రేణ సర్వం సిద్ధ్యతి భూతలే |
 శ్రీమాక్కామీ విశేషేణ ధారయేత్పజ్జారోత్తమమ్ || ౬౬ ||
 ఏకైకమస్త్రం ప్రత్యేకం పఠ్యం మన్రోఽపి ఇష్యతే |
 తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన ధార్యమేతచ్ఛుభేషుభిః || ౬౭ ||
 ఋషిరస్య హయగ్రీవో దేవతా తు స ఏవ హి |
 ప్రోక్తమానుష్ఠభం ఛందం సర్వదేవైర్నియుజ్యతే || ౬౮ ||
 క్షీరామ్బానిధిసంకాశం కమలాయతలోచనమ్ |
 కలానిధికృతావాసం కర్ణికాపీఠవాసినమ్ || ౬౯ ||
 జ్ఞానముద్రాక్షవలయశఙ్ఖచక్రలసత్కరమ్ |
 భూషాకిరణసదోహానీరాజితదిగస్తరమ్ || ౭౦ ||
 వక్త్రాబ్జనిర్గతోద్దామవాణీసంతానశోభితమ్ |
 దేవతాసార్వభౌమం తం ధ్యాయేదిష్టార్థసిద్ధయే || ౭౧ ||
 హయగ్రీవః శిరః పాతు లలాటం చంద్రమధ్యగః |
 శాస్త్రదృష్టిర్బృశౌ పాతు ముఖం బ్రహ్మాత్మకః శ్రుతీః || ౭౨ ||
 పూణం గన్ధాత్మకః పాతు వదనం యజ్ఞసమ్భవః |
 జిహ్వం వాగీశ్వరః పాతు ముకున్దో దస్త్రసంహతిమ్ || ౭౩ ||
 ఓష్ఠం బ్రహ్మాత్మకః పాతు పాతు నారాయణోఽధరమ్ |
 శివాత్మా చిబుకం పాతు కపోలా కమలాప్రభుః || ౭౪ ||
 బిమ్బాత్మా పిఠరం పాతు కర్ణౌ నాదాత్మకో మమ |
 భుజౌ చతుర్బుజః పాతు కర్ణౌ దైత్యేన్ద్రమర్దనః || ౭౫ ||
 జ్ఞానాత్మా హృదయం పాతు విశ్వాత్మా కుచయుగ్మకమ్ |
 మధ్యమం పాతు సర్వాత్మా పాతు పీఠామ్బరః కటిమ్ || ౭౬ ||
 కుక్షీం రక్షతు విశ్వాత్మా బలిభిఙ్గో వలిత్రయమ్ |
 నాభిం మే పద్మనాభోఽవ్యాధ్యుహ్యం గుహ్యార్థబోధకః || ౭౭ ||
 ఊరూ దామోదరః పాతు జానునీ మధుసూదనః |

పాదౌ త్రివిక్రమః పాతు పాతు పాదాఙ్గులీర్హరిః ॥ ౭౮ ॥
 సర్వాఙ్గుం సర్వగః పాతు పాతు రోమాణి కేశవః ।
 ధాతునాదిహితః పాతు భార్యాం లక్ష్మీపతిర్మమ ॥ ౭౯ ॥
 పుత్రాన్ విశ్వకుటుమ్భి మే పాతు బన్ధూన్ సురేశ్వరః ।
 విత్తమిన్ద్రాత్మకః పాతు వహ్స్యోత్మా శత్రుసంహతేః ॥ ౮౦ ॥
 ప్రాణాన్ వాయ్వాత్మకః పాతు క్షేత్రం విశ్వమ్భరాత్మకః ।
 వరుణాత్మా రసాన్ పాతు వ్యోమాత్మా హృద్గుహాన్తరమ్ ॥ ౮౧ ॥
 దివారాత్రౌ హృషీకేశః పాతు సర్వం జగద్గురుః ।
 విషమే సజ్కుటే వైవ పాతు క్షేమజ్కురో మమ ॥ ౮౨ ॥
 సచ్చిదానన్తరూపో మే జ్ఞానం రక్షతు సర్వదా ।
 ప్రాచ్యాం రక్షతు విశ్వాత్మా ఆగ్నేయాం జ్ఞానదీపకః ॥ ౮౩ ॥
 యామ్యాం బోధప్రదః పాతు నైర్మత్యాం చిద్ధనప్రభుః ।
 విద్యేశః పాతు వారుణ్యాం వాయవ్యాం చిన్మయో మమ ॥ ౮౪ ॥
 కౌబేర్యాం విత్తదః పాతు పాత్త్వైశాన్యాం జగద్గురుః ।
 ఊర్ధ్వం పాతు జగత్స్వామీ పాత్వధస్తాత్ పరాత్పరః ॥ ౮౫ ॥
 రక్షాహీనం తు మే స్థానం రక్షత్వఖిలనాయకః ।
 ఇతీదం కీర్తయేద్యస్తు కవచం దేవపూజితమ్ ॥ ౮౬ ॥
 భవేద్వాదశమస్త్రేణ పురశ్చర్యా మునీశ్వర ।
 లక్షసంఖ్యా భవేత్సోఽపి ఆద్యన్తం పఞ్జారం న్యసేత్ ॥ ౮౭ ॥
 కిం వా ద్వాదశమస్త్రేణ సర్వస్య జనయిష్యతి ।
 ఊరూదఘ్నుజలే స్థిత్యా హయగ్రీవస్య పజ్జారమ్ ॥ ౮౮ ॥
 జపేద్వాదశమస్త్రేణ మణ్డలాన్తం దృఢవ్రతః ।
 సహస్రం వా తదర్ధం వా త్రిశతం వా శతం తథా ॥ ౮౯ ॥
 సర్వజ్ఞత్వం లభేత్సద్యః హయగ్రీవ ఇవాపరః ।
 సత్యం సత్యమహం వక్ష్యే నాసాధ్యం తస్య విద్యతే ॥ ౯౦ ॥
 ఆనన్తసాన్త్రమాఖిలాత్మకమద్వితీయం
 విద్యానిధిం వివిధశోభనహేతుభూమ్ ।

ఆరాధయేద్ధృదయపఙ్కజమధ్యసంస్థం

అశోషితమాఙ్గమఖిలైరభివన్ద్యమానమ్ ॥ ౯౧॥

హేషా యస్య త్రయీఘోషో మన్దరా చన్ద్రమణ్డలమ్ ।

ఘాసో మహాసురప్రాణాః హయరాణాముపాస్మహే ॥ ౯౨॥

(శ్రీనారదపురాణే)

ఇతి హయగ్రీవపఞ్జరం ౨ సమూర్ణమ్ ।

Proofread by PSA Easwaran

——
Shri Hayagriva Panjaram 2

pdf was typeset on February 2, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

